

пита и димящата се отъ кръвъ, въ въздухътъ, проникнътъ отъ всяко безаконие, всякой срамъ и позоръ. Позоръ е, че такъво дѣло е могло нѣкога да се извърши — позоръ и проклятие е за тая частъ отъ нашето племе, която го е извършила; нъ тоя позоръ ще се прострѣ на всинца ни, на цѣлото племе, ако опште слѣдъ това врата та не бѣде затворена и ако страшно то дѣло може да се повтори. Пò-добрѣ — можемъ справедливо да кажемъ на султанътъ — съ думити на поетътъ, пò-добрѣ е да прѣтърпимъ какъто и да би било загуба отъ България,

— Отъ колко то да сѣднешъ пакъ въ свѣтлостъ на прѣстольтъ.

И властъ та да държишъ за присмѣхъ на людѣти
И за пропасть на свойтъ народъ. *)

Нии можемъ да прѣровимъ всички лѣтописи на свѣтътъ и не зная, ще намѣримъ ли нѣйдѣ такъвъ чудовиштенъ примѣръ на дяволско злоупотрѣбление на властъ та, отъ Бога установена «за наказание на зли ти и за утвърждение на добродѣтелни ти». Нито едно правителство не е прѣгрѣшавало така тежко; нито едно не се е показвало така неисправно въ грѣхъ, или, което е същото, толкова бесилно за прѣобразование.

Ако би било възможно да се допусне, че турска та властъ може, въ тая критическа минута, съ съгласие то или съ утвърждение то на Европа, да продължава въ България законното свое съществуване, въ такъвъ случай трѣбова да се признае за прѣстъпление всякой протестъ на правдата човѣческа противъ злоупотрѣбения та на властъ та, всяко съпротивление на най-гнусна та тирания.

Нъ нии опште не сме дошли до такъва крайна степенъ на унижение и можемъ да питайме радостна надѣжда, че наскоро мъдри ти и енергически събѣги на Европа, изново съединена, ще облекчтъ най-послѣ сърдца та, прѣпълнени въ цѣлий свѣтъ съ скръбъ и ужасъ.

*) Tennyson' s Guinevere